

صورتجلسه کمیسیون کشاورزی و آب

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۸/۰۵/۲۳

شماره جلسه: ۲

ساعت شروع: ۱۵
ساعت خاتمه: ۱۷

دبیر: شهرام عیدی زاده

رئیس جلسه: علی شریعتی مقدم

دستور جلسه:

- بررسی مشکلات پیش روی توسعه بازار محصولات کشاورزی
- هم اندیشی پیرامون تدوین بسته جامع توسعه زعفران در اجرای دستور وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت
- پیگیری رفع مشکلات صادرات زعفران به چین و هند
- شرح اقدامات انجام شده در ارتباط با رفع تعهد ارزی بخش زعفران و گیاهان دارویی
- سایر موارد

دومین جلسه کمیسیون کشاورزی و آب اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی با حضور جناب آقای مودودی سرپرست محترم سازمان توسعه تجارت ایران، جناب آقای بازاری مدیر کل دفتر هماهنگی صادرات محصولات کشاورزی و صنایع تبدیلی سازمان توسعه تجارت، مسئولین استانی و اعضای کمیسیون برگزار گردید. در ابتدای این نشست، ریاست کمیسیون کشاورزی و آب اتاق عنوان کردند: یکی از انتظارات بخش خصوصی از دولت، کمک به توسعه تجارت و صادرات محصولات گوناگون است. سازمان توسعه و تجارت در این زمینه، فعالیت های خوبی را انجام داده است، ولی بعضاً بخش خصوصی در زمینه صادرات محصولات کشاورزی با محدودیت هایی مواجه می باشد. تغییر قوانین، ممنوعیت صادرات و واردات برخی از اقلام، محدودیت های ارزی ناشی از تحریمها و..... از موانع پیش روی صادرات محصولات می باشد. از سوی دیگر برخی از خریداران خارجی تمایلی به همکاری با تجار ایرانی نداشته و این مسئله تا حدودی صادرات را تحت تاثیر قرار می دهد. در حال حاضر سازمان توسعه تجارت متولی بخش صادرات و واردات است و حتی اختیارات وزارت جهاد کشاورزی در این حوزه نیز، به نهاد مذکور واگذار شده که همه این موارد، رسالت این ساختار را افزون می کند. در حال حاضر به جهت محدودیت بودجه، منابع مربوط به توسعه صادرات روز به روز با محدودیت های بیشتری مواجه شده و این مسئله انتظار برای جهش صادراتی را کمرنگ کرده است.

استان خراسان رضوی دارای مزیت های بومی، محصولات و بازارهای خوبی در اطراف خود است که عمده تمرکز آن بر حوزه صنعت غذاست. با توجه به اینکه زعفران یکی از اصلی ترین محصولات بخش کشاورزی کشور به شمار می آید، در جلساتی که با حضور وزیر جهاد کشاورزی و فراکسیون زعفران در مجلس برگزار شد، تصمیم گرفته شد تا زعفران پیش قراول محصولات صادراتی بخش کشاورزی کشور شناخته شود و بسته ای برای رفع مشکلات تولید این محصول و ساماندهی تجارت آن در نظر گرفته شود. به طور کلی در شرق کشور باید دو موضوع زعفران و سوغات را مورد توجه قرار داد و سرمایه گذاری های لازم پیرامون آنها صورت پذیرد. مسئله دیگر در بخش مقررات زدایی و حل مشکلات تجارت است که مهم ترین آن، مسائل مربوط به حوزه ارز می باشد. بانک مرکزی برای حل مسائل ارزی و صادراتی مربوط به زعفران، قول مساعدتهایی را داده است که امیدواریم به استناد همین مسئله، چشم انداز مثبتی برای صادرات زعفران ترسیم شود.

غلامرضا میری، نایب رئیس شورای ملی زعفران بیان داشتند: امسال میزان تولید این محصول افزایش خواهد یافت اما نرخ آن کاهش زیادی داشته است و با این افزایش تولید از یک سو و دلسردی صادرکنندگان از سوی دیگر، عمده محصول زعفران به صورت قاچاق از کشور خارج خواهد شد. می بایست اقدامات در جهت رغبت تولیدکنندگان به صادرات صورت پذیرد. در این

صورتجلسه کمیسیون کشاورزی و آب

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۸/۰۵/۲۳

شماره جلسه: ۲

ساعت شروع: ۱۵
ساعت خاتمه: ۱۷

دبیر: شهرام عیدی زاده

رئیس جلسه: علی شریعتی مقدم

راستا لازم است تکلیف بازگشت ارز حاصل از صادرات معین گردد در حال حاضر صادرکنندگان زعفران نمی توانند ارزی را وارد کشور نمایند چون بخش عمده ای از فروش زعفران به صورت ریالی بوده است. باید توجه داشت که حاشیه سود محصول زعفران بسیار پایین است و این سود جبران تفاوت نرخ ارز نیمایی و بازار را نخواهد کرد و واردات ارز به این شیوه قطعاً به صادرکننده خسارت وارد می کند و ضرر این وضعیت نه تنها به تاجر که به کشاورز نیز وارد می شود. زیرا ۱۵۰ هزار کشاورز در تولید زعفران مشغول به کار هستند.

فرشید منوچهری، دبیر شورای ملی زعفران، نیز بیان داشتند: سال گذشته ۳۸۶ تن زعفران در ۱۱۲ هزار هکتار زمین زراعی تولید شد که از این میزان ۲۸۱ هزار تن به ارزش بیش از ۴۰۰ میلیون دلار صادر شده است که نسبت به سال ۹۶، ۳۵ تا ۳۷ درصد رشد داشته اما این افزایش صادرات، رضایتمندی به دنبال نداشت چون بخش عمده آن در سال ۹۷ توسط کسانی صورت گرفت که هیچ تجربه ای در عرضه صادرات این محصول نداشتند. در مقابل، صادرکننده واقعی نیز درگیر پرداخت ارز حاصل از صادرات خود در سامانه نیما بود و قابلیت رقابت با قاچاق و کسانی که سابقه صادراتی نداشته و از کارت های یک بار مصرف بازرگانی استفاده نمودند، را نداشت. براساس آمار در سال گذشته، ۶۵ تا ۷۰ صادرات زعفران توسط صادرکنندگان غیر واقعی صورت گرفته در حالی که صادرکننده واقعی به جهت تعهدات ارزی دچار مشکل بوده است. زعفران با اینکه محصول پُراهمیتی است اما از یک سیستم نظارتی و مدیریتی در حوزه صادرات برخوردار نیست و تقاضای شورای ملی زعفران حمایت جدی از صادرات این محصول و صدور کارت اهلیت برای صادرکنندگان آن است.

همچنین یکی دیگر از مشکلات صادرکنندگان، خرید زعفران توسط واردکنندگان و فروش آن به زیر قیمت کالای وارداتی بود. شورای ملی زعفران برای رفع این مشکلات اقدام به ثبت علامت جمعی و برند ملی شورای ملی زعفران نموده است و در آینده نیز اقدام به ثبت جهانی آن خواهد کرد. همچنین یکی از ارکان مدیریت صادرات زعفران صدور کارت اهلیت توسط شورای ملی زعفران برای صادرکنندگان است، تا این بخش ساماندهی شود.

پیشنهاد شده است تا ۰,۵ درصد از درآمد حاصل از صادرات زعفران در صندوقی ذخیره و از آن برای توسعه زیرساخت های این محصول استفاده شود. همچنین در ارتباط با جهانی شدن محصول زعفران و برند آن طرح شناسه زعفران مطرح شده که وزارت جهاد کشاورزی به جهت مسائل بودجه ای تاکنون جواب مثبتی در این خصوص نداده است.

حمیدرضا رضوی خبیر، مدیرعامل شرکت تعاونی کشاورزان خراسان رضوی، نیز گفتند: یکی از مشکلات صادرات محصولات کشاورزی آن است که برای تجارت جهانی هیچ استراتژی مشخصی وجود ندارد. همچنین استانداردسازی کیفی محصولات کشاورزی و بازار بورس آن جایگاهی در برنامه ریزی ها نداشته و به همین جهت است که با استاندارد جهانی فاصله داریم. نبود نقدینگی بازار، عوارض گمرکی، بی ثباتی های ارزی، بازده اقتصادی، رابطه تورم با سود تسهیلات بازار و... از عمده ترین مشکلات در حوزه تولید و تجارت زعفران است. بخشی از این مشکلات به شورای پول و اعتبار کشور بازمی گردد که باید وضعیت آن را برای تولیدکننده و صادرکننده مشخص کند.

صورتجلسه کمیسیون کشاورزی و آب

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۸/۰۵/۲۳

شماره جلسه: ۲

دبیر: شهرام عیدی زاده
ساعت شروع: ۱۵
ساعت خاتمه: ۱۷

رئیس جلسه: علی شریعتی مقدم

محمدرضا اورانی، رئیس سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی نیز بیان داشتند: متأسفانه برخی افراد به دنبال آن هستند که تحت عنوان یارانه از مابه‌التفاوت قیمت ارز استفاده نمایند. به عنوان مثال قیمت شکر برای خانوار به ازای هر کیلو ۳۰۰۰ و برای صنعت ۳۶۰۰ تومان است اما این محصول در بازار کمتر از ۸۰۰۰ تومان پیدا نمی‌شود. در حال حاضر تعداد مزارع چغندر قند در استان خراسان رضوی از ۲۴ هزار به ۱۳ هزار هکتار کاهش یافته است و بخش عمده‌ای از این شکر نیز در قالب نبات و شکلات صادر می‌شود. در حقیقت بخشی از صادرات از محل ارز یارانه‌دار تامین می‌شود. لذا باید تعیین قیمت ارز به صورت نیمایی صورت گیرد، چون تا زمانی که مابه‌التفاوت قیمت ارز وجود داشته باشد، اصلاح اقتصاد کشور امکان‌پذیر نیست.

همچنین در مدت ۳ سال آینده پسته استان از نظر میزان تولید در جایگاه نخست کشور قرار خواهد گرفت. در حال حاضر ۶۰ درصد از سطوح باغی استان به کشت پسته و زعفران اختصاص یافته است. استان ما در تولید گیاهان دارویی نیز مقام نخست را دارد. به طور کلی در خراسان رضوی بالغ بر ۷,۵ میلیون تن محصول کشاورزی تولید می‌شود که ارزش آن ۲۳ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان است. ۴۳ درصد از این میزان مربوط به محصولات باغی است. با وجود این ظرفیت‌ها، مشکل اساسی آن است که نظام‌مندی بازرگانی که در بخش‌های صنعت و خدمات وجود دارد، در بخش کشاورزی وجود ندارد و نیاز به ساماندهی بازرگانی بخش کشاورزی است که می‌بایست الزامات آن تعریف شود و بازرگانی بخش کشاورزی براساس بخش صنعتی امکان‌پذیر نخواهد بود.

اگر در این استان یا خراسان جنوبی محصول زعفران آسیب ببیند، هیچ محصولی برای جایگزینی آن وجود نخواهد داشت. در حقیقت کمک به زعفران، کمک به توسعه پایدار شرق کشور است. به همین جهت ضروری است حمایت‌های سازمان توسعه تجارت فراتر از نقش صادراتی این محصول باشد.

محمود بازاری، مدیرکل دفتر توسعه صادرات محصولات کشاورزی سازمان توسعه تجارت بیان داشتند: صنعت کشاورزی و محصولات غذایی ۱۵ درصد از صادرات کشور را به خود اختصاص داده است. طی سال‌های گذشته غذا و به ویژه محصولات کشاورزی یکی از پرتقاضاترین و متنوع‌ترین بخش‌های سبد صادراتی کشور بوده و بازار داخلی آن ۶۰ درصد از تجارت کشور را به خود اختصاص داده است. با این حال یکی از بیشترین آسیب‌ها به این حوزه ناشی از ورود افراد غیرحرفه‌ای بوده است. دولت نیز برای ساماندهی فعالیت‌ها در این حوزه، سیاست‌هایی را اعمال می‌کند که شاید برخی از آن با نقایصی همراه باشد اما این نکته را باید در نظر داشت که شرایط حال، شرایط ویژه‌ای می‌باشد.

براساس بخشنامه ۳۱ اردیبهشت ماه بانک مرکزی، صادرکننده باید ۵۰ درصد از ارز صادراتی را رفع تعهد نمایند. در مورد مابه‌التفاوت نرخ ارز نیمایی با بازار نیز که امروز فاصله چندانی بین این دو نرخ وجود ندارد. استرداد ارز صادراتی نیز به نسبت یک تا صد درصد است. در واقع صادرکننده به هر میزان که سال گذشته رفع تعهد داشته، به همان میزان از او برای امسال تعهد برداشته می‌شود.

صورتجلسه کمیسیون کشاورزی و آب

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۸/۰۵/۲۳

شماره جلسه: ۲

ساعت شروع: ۱۵
ساعت خاتمه: ۱۷

دبیر: شهرام عیدی زاده

رئیس جلسه: علی شریعتی مقدم

یکی از مسائل مهم در حمل و نقل محصولات کشاورزی، ضعف ناوگان یخچالی است که پیشنهاد شده ۲۰۰۰ کانتینر یخچالی برای حمل محصولات فسادپذیر تهیه شود. همچنین براساس یک برنامه چند ساله، برند جمعی زعفران در حال پیگیری است که در حال حاضر این برند ثبت شده و در مرحله استعلام است و ضوابط ساماندهی صادرات زعفران به زودی اعلام خواهد شد. محمود امتی، عضو هیات نمایندگان اتاق خراسان رضوی نیز بیان داشتند: اگر برای محصول زعفران سرمایه‌گذاری صورت پذیرد و حتی یارانه پرداخت شود، ضرر نکرده‌ایم. در دنیا نیز این مساله امری مرسوم است. مشکل از آنجاست که حلقه‌های تولید و تجارت را به درستی تعریف نشده‌اند. در حال حاضر در کشورهایمانند اسپانیا و فرانسه یک شرکت و سندیکا وجود دارد که ۲۵۰۰ دستگاه کامیون یخچالی در اختیار دارد و تنها دغدغه کشاورز افزایش کیفیت محصول خویش است.

مصطفوی از فعالان بخش تولید و صادرات زعفران نیز بیان داشتند: در تمام صحبت‌های این جلسه و جلسات مشابه، نهایت وسعت دید، سطح ملی است و مسائل فراملی دیده نمی‌شود، وقتی بیش از ۷۰ درصد از زعفران کشور صادر می‌شود، می‌بایست وضعت دید و نگاه نیز خارجی باشد. باید سازمان جهانی تولید و صادرات زعفران را ایجاد نماییم و این مساله نیازمند زیرساخت است. ضروری است برای این منظور سندیکایی راه‌اندازی شود تا همه فعالان حوزه زیرمجموعه آن فعالیت نمایند. سال‌های آینده آینده‌پژوهی اهمیتی بسیار زیادی خواهد داشت.

مظفر علیخانی، معاون فنی و خدمات بازرگانی اتاق ایران بیان کردند: مشکل اساسی کشور، ناشی از سیاست‌گذاری‌هاست. در دهه ۷۰ از پیمان ارزی تحت عنوان سرعت‌گیر صادرات یاد شد اما امروز نیز همان شرایط بی‌ثباتی سیاست‌ها، نامساعد بودن محیط کسب و کار، صدور بخش نام‌های خلق‌الساعه غیر کارشناسی و... اجازه برنامه‌ریزی را از تولید و صادرات گرفته است. وقتی یک بنگاه اقتصادی توانی برای برنامه‌ریزی و صادرات ندارد، در چنین شرایطی طبیعتاً هم تولید و هم صادرکننده دچار یک روزمرگی خواهند شد. مهم‌ترین انتظار بخش خصوصی از دولت، آن است که ثبات در اقتصاد کشور وجود داشته باشد.

همچنین در دنیای امروز برند است که خرید و فروش می‌شود نه کالا. اینکه تصور کنیم که پسته و زعفران محصول کشور ما است و آن را از ما خریداری خواهند کرد، تصوری اشتباه است. لازم است سرمایه‌گذاری‌ها در حوزه برند باشد و با برندهای معروف دنیا سرمایه‌گذاری مشترک انجام داد. نباید از یاد برد قاچاق و کارت یک بار مصرف و همچنین تجارت غیررسمی علت مشکلات نیست بلکه معلول یک اقتصاد بیمار و رانتی است که سیاست‌های ارزی آن، تولید و صادرات را فلج کرده است.

محمدرضا مودودی، رئیس سازمان توسعه تجارت ایران نیز بیان داشتند: زعفران، برند و مزیتی مهم در بخش کشاورزی ایران است که ارزش افزوده زیادی داشته و قدرت درآمدزایی و اشتغال بالایی دارد. به همین جهت لازم است این فرصت را مغتنم شمرد. کشور تلاش زیادی در حوزه تولید زعفران داشته اما تا حدودی در حوزه برندینگ ضعیف عمل کرده‌ایم. باید توجه داشت که کمترین میزان درآمدزایی از یک محصول در بخش تولید و بیشترین درآمدزایی آن در ناشی از نوآوری، برند و طراحی است.

صورتجلسه کمیسیون کشاورزی و آب

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۸/۰۵/۲۳

شماره جلسه: ۲

ساعت شروع: ۱۵
ساعت خاتمه: ۱۷

دبیر: شهرام عیدی زاده

رئیس جلسه: علی شریعتی مقدم

یکی از مشکلات ما در حوزه زعفران، آن است که با توجه به اینکه بیش از ۹۰ درصد تولید زعفران در اختیار ایران است ولی سایر کشورها بهتر از ما در حوزه برند کار کرده‌اند. این مهم نیازمند یک همگرایی ملی است تا این هویت از دست رفته به کشور بازگردد.

مصوبات جلسه:

پس از بحث و بررسی و ارائه نظرات اعضای حاضر در جلسه پیرامون محصول زعفران و حمایت های لازم جهت توسعه صادراتی این محصول و با عنایت به توضیحات سرپرست محترم سازمان توسعه تجارت ایران مبنی بر اختصاص یک درصد معادل ۱۰۰ میلیارد ریال از بودجه مشوق های صادراتی سازمان توسعه تجارت به توسعه محصول زعفران،

۱- مقرر گردید اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی با همراهی تشکلهای بخش (شورای ملی زعفران، اتحادیه صادرکنندگان زعفران و...)، صادر کنندگان، تولیدکنندگان، اساتید دانشگاه و .... بسته حمایتی جهش صادراتی زعفران را با شرایط زیر تهیه و جهت تصویب و اختصاص اعتبارات مالی به سازمان توسعه تجارت ارسال نماید.

الف- در این بسته مشکل اساسی توسعه بازار زعفران دیده شود. ب- مشکلات قوانین و مقررات در نظر گرفته شود.

ج- بازارهای هدف مدنظر باشد. د- نیازهای محصول زعفران به حمایت های مادی در سه سطح بنگاه، فضای کسب و کار داخلی و بازار بین المللی دیده شود. ه- حضور در نمایشگاه های بین المللی مدنظر قرار گیرد و- حضور در بازارهای بین المللی برای بازگشایی یک دفتر تجاری مورد توجه باشد ی- ثبت برند در بازارهای بین المللی مدنظر باشد ک- موضوع حمل و نقل هوایی و... دیده شود

۲- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی با همراهی تشکلهای بخش (شورای ملی زعفران، اتحادیه صادرکنندگان زعفران و...)، صادر کنندگان، اساتید دانشگاه و .... موانع توسعه صادرات از نظر حقوقی یا تعرفه ای را شناسایی تا در سطح شورای عالی صادرات یا در سطح کارگروه توسعه صادرات یا در سطح ستاد توسعه اقتصادی سران سه قوه، بررسی و تسهیل گردد.